

222 . Târgu Trotuș | Județ: Bacău | Punct: Țarna Nouă | Anul: 2004

Anul: 2004

Cod RAN: 25834.01

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca medievală timpurie

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Alexandru Artimon, Lăcrămioara Stratulat

Instituții: Direcția Județeană pentru Cultură Bacău, Complexul Muzeal "Iulian Antonescu", Bacău

Rezumat

Așezarea medievală urbană este situată pe teritoriul actual al com. Tg. Trotuș (județul Bacău), în punctul Țarna Nouă, aflat în zona de N a localității.

Cercetările arheologice la acest sit, au început în 1976 și au căpătat caracterul de săpături sistematice, fiind investigată așezarea de caracter urban, a vechiului oraș Trotuș (sec. XIV-XVII).

În perioada anilor 1976-2003 analiza datelor arheologice obținute la Tg. Trotuș în anii 1976-2003 a avut ca rezultat descoperirea a 43 de locuințe, a 10 cuptoare de uz casnic și ars oale, a 22 gropi menajere, cât și a fundației unei vechi biserici românești din sec. XIV-XV și a dezvelirii a 214 morminte din sec. XV-XVII. De asemenea, cu acest prilej s-a descoperit un bogat material arheologic, format din ceramică de uz casnic și ornamentală, obiecte de fier de diverse întrebuințări meșteșugărești, gospodărești și casnice, obiecte de podoabă și monede locale și străine (germane, turcești, poloneze, raguzane, ungurești, rusești etc.).

În anul 2004 ne-am propus să continuăm investigarea zonei de S a orașului, pentru clarificarea perimetrului vechi al așezării.

Materiale arheologice descoperite: fragmente ceramice de caolin (sec. XVI-XVII), fragmente de cahle și plăci de perete (decorate geometric, floral și vegetal, tipice sec. XVI-XVII), obiecte de fier: un cuțit, un pinten și patru piroane, patru pipe în stare fragmentară, din care una de caolin, un inel de bronz (sec.XVII) etc.

Cercetările arheologice întreprinse la Tg. Trotuș, în zona de S a orașului vechi, în campania 2004, ne-au dovedit din nou că avem de a face cu o locuire sporadică în perimetrul cercetat.

În orice caz, s-a dovedit încă o dată că centrul orașului se afla în partea de nord a actualei localități Tg. Trotuș, la locul Țarna Nouă, unde au fost surprinse locuințe masive, cu dimensiuni mari, cu beciuri din piatră, dar și multe ateliere meșteșugărești, cuptoare de ars ceramică și de uz casnic, gropi menajere etc⁷.

Cercetările viitoare vor trebui să clarifice și perimetrul așezării în zonele de E și V ale orașului vechi.

Raport

În anul 2004 au continuat cercetările arheologice în așezarea medievală urbană situată pe teritoriul actual al com. Tg. Trotuș (județul Bacău), în punctul "Țarna Nouă", aflat în zona de N a localității.

Cercetările arheologice au fost întreprinse de CMIA Bacău, cu fonduri din partea Consiliului Județean Bacău și s-au desfășurat în perioada 18 octombrie-18 noiembrie 2004.

Menționăm faptul că cercetările arheologice, începute în 1976, au căpătat caracterul de săpături sistematice, fiind investigată așezarea de caracter urban, a vechiului oraș Trotuș (sec. XIV-XVII).

În perioada anilor 1976-2003 au fost trasate în această zonă a vechiului oraș un număr de 42 secțiuni, dispuse astfel încât în funcție de formele de relief, dar și de posibilitățile reale de lucru, să se obțină cât mai multe date și observații privind așezarea medievală urbană de aici.

Analiza datelor arheologice obținute la Tg. Trotuș în anii 1976-2003 a avut ca rezultat descoperirea a 43

de locuințe, a 10 cuptoare de uz casnic și ars oale, a 22 gropi menajere, cât și a fundației unei vechi biserici românești din sec. XIV-XV și a dezvelirii a 214 morminte din sec. XV-XVII.

De asemenea, cu acest prilej s-a descoperit un bogat material arheologic, format din ceramică de uz casnic și ornamentală, obiecte de fier de diverse întrebuințări meșteșugărești, gospodărești și casnice, obiecte de podoabă și monede locale și străine (germane, turcești, poloneze, raguzane, ungurești, rusești etc.).

Cercetările arheologice au urmărit, pe cât a fost posibil, investigarea perimetrului vechi al așezării urbane în zonele de N, S, E și V1.

În anul 2004 ne-am propus să continuăm investigarea zonei de S a orașului, pentru clarificarea perimetrului vechi al așezării, mai ales că în această zonă se păstrează și astăzi construcții vechi, cum ar fi Biserica "Sfinții voievozi Mihail și Gavril", ridicată în secolul al XVII-lea, Biserica catolică, construită în secolul al XVI-lea și alte edificii medievale.

În scopul celor enunțate mai sus, în anul 2004, în perioada 18 octombrie-18 noiembrie, am trasat o secțiune în lungime de 37 m și lățime de 1,5 m, orientată N-S și numită convențional cu nr. 43, față de celelalte secțiuni, trasate în anii anteriori în zona veche a orașului.

Merită să relevăm faptul că în zona de S a perimetrului vechi al orașului, în anii 1981-1983, au fost întreprinse cercetări arheologice de mare amploare, care s-au finalizat cu descoperirea unei vechi biserici românești din secolul al XIV-lea și a unui cimitir din sec. XV-XVII². De asemenea, în cadrul unor cercetări întreprinse în această zonă, în anii anteriori, s-au descoperit locuințe, cuptoare de uz casnic, gropi menajere, ateliere meșteșugărești deosebit de importante pentru istoria orașului (ne referim la secțiunile 33, 36, 38)³.

Investigațiile arheologice întreprinse în S 43, trasată în 2004 și paralelă cu S 42, trasată la cca. 14 m spre V, în 2003, ne-au oferit posibilitatea să evidențiem aceleași nivele de locuire stabilite în perioada cercetărilor anterioare (1976-2003)⁴.

În acest scop, s-a dovedit din nou că stratigrafia locului pe care l-au cuprins investigațiile noastre arheologice de la Tg. Trotuș nu este complicată. Baza săpăturii este, fără excepție, reprezentată de solul viu de culoare galben-murdar. La partea superioară a solului viu și fără ca până în prezent să se înscrie într-un strat continuu de cultură, au apărut în anumite porțiuni fragmente ceramice neolitice corodate. Acest lucru s-a observat destul de clar, în cadrul acestei secțiuni (S43), în caroul 16, la adâncimea de -0,6 m față de nivelul actual de călcare, unde s-au descoperit mai multe fragmente ceramice din epoca neolitică. După aceea urmează un strat de pământ de culoare cenușiu deschis, corespunzător nivelului de locuire din a doua jumătate a secolului al XIV-lea – sec. XV. În această zonă se observă destul de clar subțierea acestui strat de locuire, în sensul că e o locuire mai mult sporadică, ceea ce ne determină să credem că ne aflăm în zona de margine a vechiului oraș. Acest lucru ne oferă posibilitatea să emitem ipoteza că vatra veche a orașului era spre N.

Stratul imediat următor, de culoare cenușiu închis, destul de bogat în materiale arheologice, corespunde nivelului de locuire de la începutul secolului al XVI-lea și până la sfârșitul veacului al XVII-lea. În sfârșit, deasupra acestui strat, în care numai la bază apare un material arheologic unitar (sfârșitul secolului al XVII-lea), în rest el fiind destul de amestecat, se află stratul arabil actual.

Cercetările arheologice întreprinse în S 43 ne-au oferit posibilitatea să identificăm două complexe de locuire. Ne referim la descoperirea locuinței 44, în cadrul carourilor 15-18, și a locuinței 45, din carourile 10-13.

Pentru dezvelirea locuinței 44 s-a trasat o casetă în lungime de 4,5 x 3 m. După cercetarea completă a zonei respective, în profilul peretelui de V al locuinței, s-a observat că începuturile acesteia pornesc de la stratul de pământ de culoare cenușiu închis, ce corespunde sec. XVI-XVII, și se adâncește în pământ până la -1,3 m față de nivelul actual de călcare. În profilul peretelui de V al locuinței se observă fragmente ceramice din sec. XVI-XVII, fragmente de cahle, urme de lupe și zgură, cărbuni arși, arsură puternică.

Din cercetările întreprinse aici a reieșit că este o locuință de formă rectangulară, cu dimensiunile de 3,5 x 3 m și care avea intrarea situată în partea de V. Tipuri la fel de locuințe, ca cel descris mai sus, au mai fost găsite aici la Tg. Trotuș, în anii anteriori⁶.

Un alt aspect relevat de cercetarea arheologică integrală a locuinței ne-a oferit posibilitatea să emitem ipoteza că aici se afla un atelier meșteșugăresc în care se produceau pentru piața orașului numeroase obiecte din fier (cuie, piroane de diferite tipuri, unelte meșteșugărești și gospodărești, scoabe pentru locuințe etc.). În sprijinul opiniei noastre ne vine descoperirea a numeroase lupe și zgură, cărbuni mulți, arsură puternică în zona locuinței.

Pentru studierea tuturor aspectelor privind începuturile, evoluția și sfârșitul locuinței, am apelat la materialul arheologic recuperat cu prilejul acestor cercetări. Ne referim la descoperirea unor fragmente ceramice nesmălțuite ce provin de la căni, oale borcan, capace, pahare, castroane, farfurii, în cantități nu prea mari și care sunt arse oxidant și mai puține arse reducător.

Ceramica smălțuită, descoperită în cantitate și mai mică, provine de la căni, ulcioare, castroane, farfurii, arse oxidant (culoare roșie) și smălțuite în interior cu motive geometrice, florale, vegetale stilizate. Ceramica nesmălțuită și smălțuită este atribuită sec. XVI-XVII.

În ceea ce privește ceramica ornamentală s-a găsit în cantități mici, provenind de la cahle și plăci de perete, nesmălțuite, în stare fragmentară, decorate cu motive geometrice, florale și vegetale stilizate, caracteristice sec. XVI-XVII.

În ceea ce privește obiectele de fier, sunt găsite în cantitate mică și provin de la cuie, piroane, cuțite, un pinten. S-au mai descoperit 3 pipe în stare fragmentară și trei cute din piatră.

La fel, s-au găsit numeroase fragmente de oase de animale, provenind de la porcine, ovine, caprine, bovine, cabaline etc.

Studiarea materialului arheologic recuperat ne-a oferit posibilitatea să concluzionăm că locuința făcea parte din construcțiile orășenești ridicate în acest perimetru la mijlocul secolului al XVI-lea și care a durat până în a doua jumătate a secolului al XVII-lea. De asemenea, am ajuns la concluzia, pe baza puținului material arheologic recuperat, să emitem ipoteza că proprietarul a părăsit intenționat locuința și și-a stabilit sediul în altă zonă a orașului.

Așa cum am arătat mai sus, în cadrul S 43, carourile 10-13, s-a dezvelit o altă locuință, notată de noi cu nr. 45. Pentru dezvelirea acesteia s-a trasat caseta nr. 2, cu dimensiunile de 5 m lungime și 3 m lățime.

Din observațiile stratigrafice, pe baza materialului arheologic recuperat, am ajuns la concluzia că locuința a fost ridicată la începutul secolului al XVI-lea și a durat până la mijlocul veacului al XVII-lea.

După dezvelirea locuinței, care avea dimensiunile de 4,25 x 3,5 m și se adâncea în pământ până la -1,45 m, am trecut la recuperarea materialului arheologic format din ceramică de uz casnic și ornamentală, obiecte din fier, oase de animale provenind de la ovine, bovine, caprine, cabaline, oase de păsări și numeroase pietre de râu. După degajarea întregului pământ, am reușit să aflăm planul ei (4,25 x 3,5 m), de formă rectangulară, care avea în partea de NE vatra cu dimensiunile de 1 x 0,5 m.

În privința materialului arheologic, care a fost studiat la laboratorul de restaurare al CMIA Bacău, a reieșit că ceramica de uz casnic arsă oxidant și care provine de la căni, oale borcan, pahare, castroane, farfurii, este smălțuită și nesmălțuită.

Ceramica nesmălțuită este majoritară, în stare fragmentară și provine de la căni, oale borcan, capace, pahare, farfurii, arse oxidant, dar mai sunt și fragmente ceramice arse reducător.

Ceramica smălțuită, în cantitate mai puțină, provine de la căni, ulcioare, farfurii, pahare, în mare majoritate smălțuită în interior (smălț verde, maroniu sau cu figurine geometrice, florale și vegetale stilizate).

În cantitate foarte puțină s-au găsit și fragmente ceramice de caolin. Ceramica este tipică sec. XVI-XVII.

Merită evidențiată și descoperirea unor fragmente de cahle și plăci de perete, decorate geometric, floral și vegetal, tipice sec. XVI-XVII.

S-au mai găsit și câteva obiecte de fier: un cuțit, un pinten și patru piroane.

Mai menționăm descoperirea a patru pipe în stare fragmentară, din care una de caolin.

La fel s-a găsit un inel de bronz, destul de uzat și corodat, caracteristic veacului al XVII-lea.

În umplutura pământului scos din locuință s-au găsit și numeroase oase de animale, provenind de la bovine, ovine, porcine, caprine, dar și de păsări.

Locuința nr. 45, descoperită în această zonă a orașului, este tipică cu alte locuințe găsite în zona de N, E și V a orașului, așa cum se prezintă locuințele 22 și 40, caracteristice pentru sec. XVI-XVII⁷. De asemenea, am ajuns la concluzia, pe baza puținului material arheologic recuperat și în cantitate foarte mică, că proprietarul locuinței 45 a părăsit-o în mod intenționat.

Cercetările arheologice întreprinse la Tg. Trotuș, în zona de S a orașului vechi, în campania 2004, ne-au dovedit din nou că avem de a face cu o locuire sporadică în perimetrul cercetat de noi.

În orice caz, s-a dovedit încă o dată că centrul orașului se afla în partea de nord a actualei localități Tg. Trotuș, la locul "Țarna Nouă", unde au fost surprinse locuințe masive, cu dimensiuni mari, cu beciuri din piatră, dar și multe ateliere meșteșugărești, cuptoare de ars ceramică și de uz casnic, gropi menajere etc⁷.

Cercetările viitoare vor trebui să clarifice și perimetrul așezării în zonele de E și V ale orașului vechi.

Informații suplimentare online

[Raportul 3247 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
